

In Lottum geuren en kleuren miljoenen rozen

Voor iedereen EEN ROOS

door JOS VAN NOORD

LOTTUM - Een dorp vol rozen. Zo mag je Lottum, vredig kerkdorpje in de gemeente Horst aan de Maas, gerust noemen. Bij de ruim honderd rozenkwekers in dit centrum van de Nederlandse rozencultuur bloeien momenteel wel 25 miljoen rozenplanten. Deze fabelachtige explosie van kleuren en geuren maakt een bezoekje aan dit mooie deel van Limburg alleszins de moeite waard. Juist nu.

De Lottumse kwekers ontvangen graag - 'wilde gij soms een kaffeetje?' - en zij vertellen hun gasten vol geestdrift over hun rozen en alles wat daar zoal bij komt kijken. Ze leggen je rustig uit welke roos je voor een schaduwrijke tuin kunt nemen en welke, in dat geval, beter niet. Wanneer je rozen moet planten, wanneer en hoe je ze moet snoeien en bemesten, hoe je ziektes kunt bestrijden.

„Dit is eigenlijk niet de tijd om rozen te planten”, zegt mij Harry Muijsers, begeesterd rozenkweker. Harry had me opgebeld: „Kom nou eens kijken. Alles staat in bloei. Je weet echt niet wat je ziet!”

Harry (53), zijn vrouw Annie en hun kinderen Laura (24) en Giel (22) runnen de rozenkwekerij Royal Plant, een leuk familiebedrijf dat in Lottum tegen de Flinsenberg ligt, een machtig eikenbos, waar je ook urenlang ongestoord kunt fietsen.

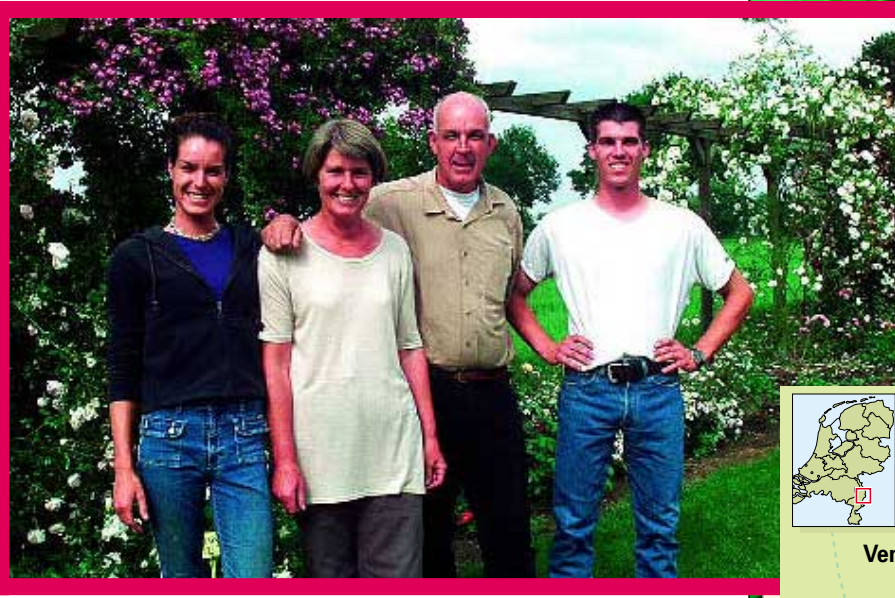
„Natuurlijk verkoop ik ook graag rozen, maar daar gaat het mij nu helemaal niet om. Dit is de tijd om te komen kijken. Nu kun je alle rozen in bloei zien, nu kun je de roos uitzoeken die bij jou past. Ik zeg ook altijd tegen de mensen: niet meteen beslissen. Kom nog eens terug, als het slecht weer is en het regent. Als je favoriete roos er dan nog knapperig fris bij staat en nog steeds mooi van kleur is, dan pas moet je die nemen. Dan heb je niet alleen een mooie, maar ook een sterke en gezonde kwaliteitsplant. Rozen aanplanten doe je pas in het najaar, oktober en november, als de natuur in ruste is. Dus niet nu. Het is toch te dwaas dat mensen in het najaar in zo'n tuincentrum op goed geluk maar wat rozen kopen, kale planten die ze nog nooit bloeiend hebben gezien! Ze weten soms niet eens de kleur. Ja, roos. Maar er zijn misschien wel honderd verschillende kleuren rood.”

Dat soort impulsief koopgedrag kan Harry Muijsers niet uitstaan. „Een rozenplant koop je, als het goed is, voor twintig jaar. Zo lang gaat een roos mee. Mag je dan tevoren even weten of je de bloemen in je tuin straks wel mooi vindt?”

Het rosarium van Lottum is het grootste van Nederland. Zeggen ze in Lottum. Met dat soort claims moet je altijd erg oppassen, maar met 25.000 vierkante meter rozenperk, waarin meer dan vierhonderd soorten rozen staan, heeft Lottum in elk geval iets heel moois te bieden. Eigenlijk is dit het werk van Laura en Giel, jongelui die zich helemaal op het rosarium hebben gestort. Tot voor kort had Lottum helemaal geen rosarium. „Dat is toch gek”, vonden Laura en Giel: het hart van de Nederlandse rozenkwekerij zonder rosarium. Daarom begon-

■ Een gedeelte van het schitterende Rosarium in het Limburgse rozendorp Lottum.

■ Een leven vol rozen: Harry Muijsers met zijn Annie en hun Laura en Giel. "Dit is de tijd om te komen kijken."

nen zij met hun rozentuin, een oase van geuren en kleuren, waar iedereen vrij mag rondwandelen. „Zonder enige verplichting”, benadrukt Laura, „al wil je de hele dag blijven.”

Sommige mensen blijven wel een halve dag. Zoals de bezoekers uit Doetinchem die wij bij aankomst al in de showtuin zagen rondwandelen. Toen wij zowat weer weg gingen, waren zij er nog. Ze hadden een blauwe klimroos uitgezocht. „Voor de bureu”, legden ze ons uit. „Die hadden 'm bij ons in de tuin gezien en wilden er ook graag een. Vandaar.”

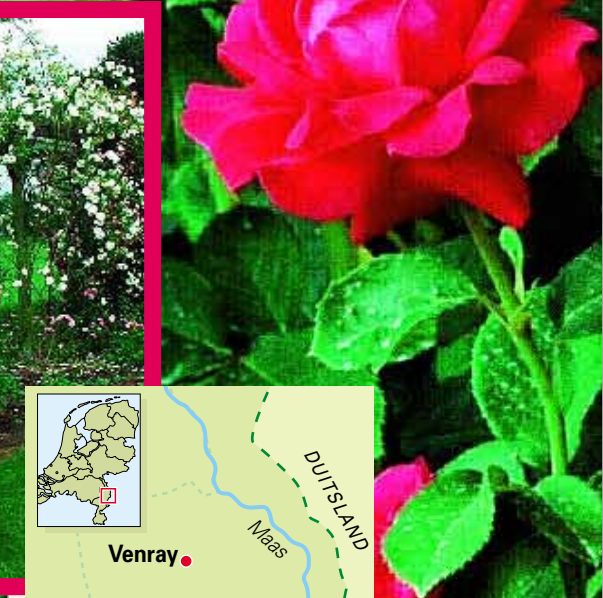
Hoe komt 't toch dat ik in het uitgestrekte rosarium haast geen luizen zie, terwijl in mijn tuin de rozen er dit jaar meer dan ooit van te lijden hebben? „Strenge winters reguleren de luizen”, zegt Giel. „Maar sinds 1998 hebben we geen langdurige vorstperiodes meer gehad.

De luizen overleeft de winter. Daarom is het van groot belang de rozen preventief te behandelen. Wij spuiten dus vooraf al. Milieuvriendelijk spul, werkt goed.”

Sommige gemeenten in Limburg importeren ook lieveheersbeestjes uit Amerika, weet Harry. Die rode keutjes, dol op luizen, worden soms met wel vijftienduizend tegelijk losgelaten in het kader van de luizenbestrijding.

Monniken
 Al sinds 1850 is Lottum dé rozentuin van Nederland en dat komt eigenlijk allemaal nog door kapelaan Lichtevelde. In die tijd logeerde deze Lottumse priester enige maanden met gezondheidsproblemen in een klooster niet ver van de Franse stad Orléans, waar hij zag dat de monniken zich, uiteraard op 'hoog' niveau, bezig hielden met de rozenkwekerij.

„Dat zouden jullie ook eens moeten proberen!” zei de kapelaan bij terugkeer in Limburg tegen zijn arme, deels werkloze dorpsgenoten. Lottum is tegenwoordig zelfs internationaal een belangrijk centrum voor de teelt van kwaliteitsrozen en er komen jaarlijks ook heel veel bestellingen uit Frankrijk, waar lokaal gekweekte planten en bloemen veel duurder zijn dan bij ons.

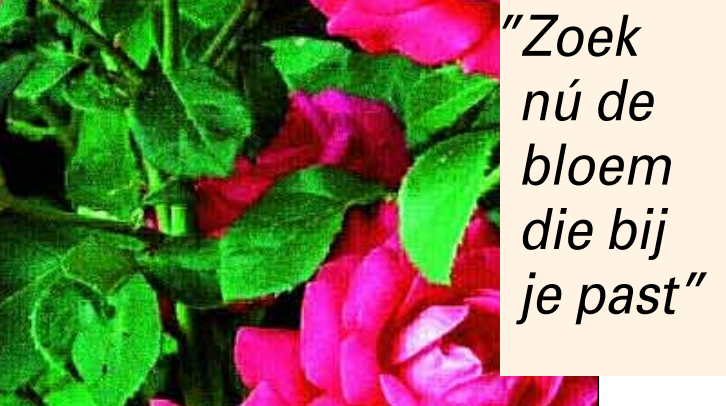
■ De felrode 'Dame de Coeur', volop te vinden in Lottum, heeft een krachtige uitstraling.

FOTO'S THEO TERWIEL

■ De lichtoranje rosa 'Just Joey'.

■ De magische rosa 'Sultana'.

■ De knalrode rosa 'Osiria'.

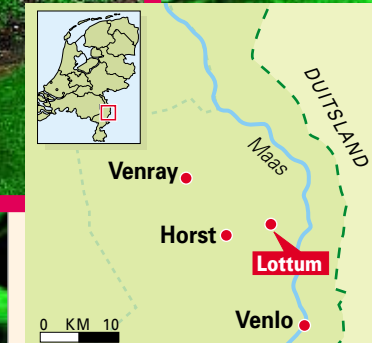

■ Boven: Een explosie van diepgel als de knoppen van de rosa 'Freedom' openpringen.

„Zoek nú de bloem die bij je past”

■ Het oculeren: met een veredelmes wordt een zogenaamde T-sneede gemaakt in de stam (boven), waarna een 'oog' van de gewenste roos hierin wordt vastgezet (onder) met een rubberpleister.

REISWIJZER

Rosarium Lottum, gemeente Horst a/d Maas, tussen de natuurgebieden Broekhuizerwaard en 't Schuitwater: alle dagen vrij toegankelijk, ook op zondag. Per openbaar vervoer bereikbaar via NS-station Venlo, vandaar bus 29 richting Venray, halte Lottum-Graanmolen. Het Rosarium festival in Lottum: op 10, 11 en 12 augustus a.s. Meer inlichtingen: tel. 077-463 2751 of via www.rosariumlottum.com

Ook in het Zeeuwse 's-Gravenpolder wordt dit weekend een Rosarium festival gehouden. Meer inlichtingen: tel. 0113-3122635 of via www.ericakijktuinen.nl

Volgende week vrijdag en zaterdag zijn er Rosariumdagen bij Kwekerij De Wilde in Bussum, Kwekerij 't Hoog Hof in Oostmeer (Fr), Kwekerij Van Dalen in Zutphen, Kwekerij De Border in Ambt-Delden, Kwekerij Jos Frijns in Margraten en Tuincentrum Maritima in Vlissingen. Ieder heel uur start in al deze kwekerijen een speciale rondleiding door de rozentuin. Meer inlichtingen: 035-6916511 of via dewilde@dewilde.nl

teit van dit Limburgse gebied, al werken er ook veel buitenlandse studenten, Ieren en Polen vooral. Met een speciaal Zwitsers veredelmes trekken de jongelui erop uit. Alistair uit Schotland en Louise uit Denemarken enten elk wel drieduizend rozenplanten per dag, wat een mooie stuiver oplevert. In de winter trekken de entkundige jongelui uit Lottum en omgeving de warme werelddelen in, naar Australië en Nieuw-Zeeland om daar met oculeren in de rozenkwekerij centra een leuk zakje te verdienen. De wonderwereld van de rozenkwekerij.

In het voorjaar wordt al het oorspronkelijke loof op de onderstammen weggeknipt, alleen de nieuwe scheut die is ontstaan op de entplek mag blijven, waardoor de energiestroom - alle sappen die al roos met zijn wortels diep uit de grond haalt - in deze nieuwe loof gaat zitten en de nieuwe kweekroos vorm gaat krijgen. „Een kwaliteitsroos heeft minimaal drie sterke takken vanuit de entplek”, legt Harry uit. „Hoe dikker en harder die takken, des te beter de roos.”

Het entprincipe is gelijk bij alle kweekrozen: van bodembekledende rozen tot stamrozen, treurozen, klimrozen, trosrozen, patiorozen, heesterrozen, grootbloemige rozen, hemeltjellief: er zijn me wat rozen - ik kijk m'n ogen uit!

Ik zie blauwe, gele, oranje en natuurlijk veel rode rozen. Ik zie rode rozen met een wit hart, roze bloemen met enkele felrode blaadjes en gele rozen

met een oranje tint. „Let ook goed op het bladgroen”, adviseert Harry als we door een geurig veld met wel veertigduizend stamrozen lopen. „Gezond blad blinkt helemaal. De gezondheid straalt er zogezegd van af.”

Fietsroutes

Net als door de Hollandse bollenvelden, in het vroege voorjaar altijd weer een genieting van klasse, zijn er in Noord-Limburg tal van fraaie fietsroutes door de rozenvelden, die hier vrijwel de hele zomer in bloei staan. Rozen bloeien nu eenmaal veel langer dan tulpen of hyacinten.

Ook in de rozenkwekerij is de klant natuurlijk koning, al maken sommige klanten het volgens Harry Muijsers wel erg bont. Zo is er nu ook vraag naar verschillende rozensoorten die zijn geënt op één onderstam. Je krijgt dan, bijvoorbeeld, een rode en een gele roos uit één plant. „Dat wordt in mijn ogen een ker-

misartikel”, zegt Harry. „Op den duur wint de sterkste, meestal de rode roos. Die is nu eenmaal genetisch sterker dan de gele roos. Dus die rode overwoekert de boel op het laatst... Enfin, ik vind het niks, want het is zo duidelijk gemanipuleerd, zo'n geknoei met de natuur.”

Bepalend voor de ontwikkeling van rozenrassen binnen Europa waren de handelsactiviteiten tussen de verschillende continenten. In het begin van de 18de eeuw namen Britse handelaren de eerste rozen uit China mee, zo lees ik in het prachtboek 'Over Rozen' (1999) van Jan Langereis en Richard Smeets. In de 16de en 17de eeuw was het nog niet toegestaan door China te reizen. Zodra dit mocht, konden er echter unieke rozensoorten worden ontdekt. Kenmerkend voor de Chinese rozen was vooral de continue bloei en de grote bloem. Via kruisin-

gen met Europese soorten ontstonden grootbloemige rozen. Maar in de Griekse mythologie speelt de roos al een rol. Cleopatra verleidde menig minnaar met zoetgeurende rozenolie, de Romeinen besprenkelden hun gasten met rozenblaadjes, Josephine Bonaparte, de vrouw van Napoleon, verzamelde in haar paleistuin wel 250 soorten en sommige vorsers menen in fossielen van 20 miljoen jaren oud ook rozen te herkennen.

De koningin der bloemen, zo staat de roos bekend. Rode rozen staan voor de liefde, voor hartstocht ook. Het geheim zit 'm, denk ik, in de emotie waarmee een roos vaak wordt geassocieerd. Als ik haar vraag naar de magie van de roos, fluistert Laura, een beetje verlegen: „Ik vind de roos gewoon een prachtig mooie bloem.” Ze zegt het alsof het vertrouwelijk is, sub rosa zogezegd.

Met de AutoSlaap Expres naar huis
 Neem uw auto, motor of fiets mee. Kom de volgende dag heerlijk uitgerust aan. Très comfortable.
 Profiteer nu van de fikse juli kortingen!
 BIJVOORBEELD: AVIGNON - DEN BOSCH MET AUTO EN COUCHETTE-6 LIGPLAATS INCLUSIEF DINER EN ONTBIJT OP BASIS VAN 2 PERSONEN VANAF
 van € 273,- voor € 137,- p.p.

Met 140 km p/u een vijfgangendiner
 MET DE AUTOSLAAP EXPRES

Great prices for Great Britain
 MiniRetour v.a. € 84,- p.p.
 MaxiCruise v.a. € 106,- p.p.
 MiniCruise v.a. € 56,-

Zelfs de thuisreis is vakantie
 MET DE AUTOSLAAP EXPRES
 Voor een korte vakantie op de bonne-fooi kies u een MiniRetour. Bij de MiniCruise bent u een volle dag in Newcastle, terwijl u bij een MaxiCruise een nacht en een extra dag in Newcastle verblijft. U reist met onze luxe cruisevessels wat al een vakantie op zich zelf is.
 ALLEEN IN GROOT-BRITANNIË. ALLEEN IN 2002
 Haal de actiefolder bij uw reisbureau, bel de brochurelijn 072-567 10 39 of kijk op www.dfdsaways.nl